

I

Der Hauptmangel alles bisherigen Materialismus [den Feuerbachschen mit eingerechnet] ist, daß der Gegenstand, die Wirklichkeit, Sinnlichkeit nur unter der Form des *Objekts oder der Anschauung* gefaßt wird; nicht aber als *sinnlich menschliche Tätigkeit, Praxis*; nicht subjektiv. Daher die *tätige* Seite abstrakt im Gegensatz zu dem Materialismus von dem Idealismus – der natürlich die wirkliche, sinnliche Tätigkeit als solche nicht kennt – entwickelt Feuerbach will sinnliche – von den Gedankenobjekten wirklich unterschiedne Objekte: aber er faßt die menschliche Tätigkeit selbst nicht als *gegenständliche Tätigkeit*. Er betrachtet daher im *Wesen des Christenthum* nur das theoretische Verhalten als das echt menschliche, während die Praxis nur in ihrer schmutzig jüdischen Erscheinungsform gefaßt und fixiert wird. Er begreift daher nicht die Bedeutung der “revolutionären”, der “praktisch-kritischen” Tätigkeit.

I

Μέχρι τώρα, το κύριο ελάττωμα κάθε υλισμού –συμπεριλαμβανομένου αυτού του Φούερμπαχ– είναι πως συλλαμβάνει το αντικείμενο, την πραγματικότητα, τον αισθητό κόσμο, μόνο με τη μορφή του Γνωστικού ή του Εποπτικού Αντικειμένου, όχι σαν ανθρώπινη αισθητηριακή δραστηριότητα, σαν Πράξη, όχι υποκειμενικά. Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με τον υλισμό, την ενεργητική πλευρά την ανέπτυξε αφηρημένα ο ιδεαλισμός, ο οποίος φυσικά δεν γνωρίζει την πραγματική, αισθητηριακή δραστηριότητα ως αυτή που είναι³. Ο Φούερμπαχ διακρίνει όντως τα αισθητά από τα στοχαστικά αντικείμενα, αλλά δεν συλλαμβάνει την ίδια την ανθρώπινη δραστηριότητα ως αντικειμενική δραστηριότητα. Συνεπώς, στην Ουσία του Χριστιανισμού εξετάζει τη θεωρητική συμπεριφορά σαν την μόνη γνήσια ανθρώπινη, ενώ την πράξη την συλλαμβάνει και την ορίζει αποκλειστικά με την ακάθαρτη εβραϊκή μορφή της⁴. Γι' αυτό δεν κατανοεί την «επαναστατικότητα» της «πρακτικής-κριτικής» δραστηριότητας.

Die Frage, ob dem menschlichen Denken gegenständliche Wahrheit zukomme - ist keine Frage der Theorie, sondern eine *praktische* Frage. in der Praxis muß der Mensch die Wahrheit, i.e. Wirklichkeit und Macht, Diesseitigkeit seines Denkens beweisen. Der Streit über die Wirklichkeit oder Nichtwirklichkeit des Denkens - das von der Praxis isoliert ist - ist eine rein *scholastische* Frage.

Το ερώτημα αν η ανθρώπινη νόηση μπορεί να συναντήσει την αντικειμενική αλήθεια δεν είναι θεωρητικό, αλλά πρακτικό. Στην πράξη ο άνθρωπος πρέπει να αποδείξει την αλήθεια, δηλαδή την πραγματικότητα και την ισχύ, το εντεύθεν της νόησής του. Η διχογνωμία για την υλικότητα ή μη υλικότητα της νόησης, απομονωμένη από την πράξη, είναι ένα καθαρά σχολαστικό πρόβλημα.

Die materialistische Lehre von der Veränderung der Umstände und der Erziehung vergißt, daß die Umstände von den Menschen verändert und der Erzieher selbst erzogen werden muß. Sie muß daher die Gesellschaft in zwei Teile –von denen der eine über ihr erhaben ist– sondieren. Das Zusammenfallen des Ändern[s] der Umstände und der menschlichen Tätigkeit oder Selbstveränderung kann nur als *revolutionäre Praxis* gefaßt und rationell verstanden werden.

Η υλιστική διδασκαλία για τη μεταβλητότητα των καταστάσεων και της εκπαίδευσης ξεχνά πως οι άνθρωποι μεταβάλλουν τις καταστάσεις, πως ο ίδιος ο εκπαιδευτής πρέπει πρώτα να εκπαιδευθεί, και ως εκ τούτου χωρίζει την κοινωνία σε δύο μέρη, εκ των οποίων το ένα υφώνεται πάνω από την ίδια. Η σύμπτωση της μεταβολής των καταστάσεων με τη δραστηριότητα του ανθρώπου ή την αυτομεταβολή του, μπορεί να συλληφθεί και να κατανοηθεί λογικά, μόνο σαν επαναστατική πράξη.

Feuerbach geht von dem Faktum der religiösen Selbstentfremdung, der Verdopplung der Welt in eine religiöse und eine weltliche aus. Seine Arbeit besteht darin, die religiöse Welt in ihre weltliche Grundlage aufzulösen. Aber da? die weltliche Grundlage sich von sich selbst abhebt und sich ein selbständiges Reich in den Wolken fixiert, ist nur aus der Selbstzerrissenheit und Sichselbstwidersprechen dieser weltlichen Grundlage zu erklären. Diese selbst muß also in sich selbst sowohl in ihrem Widerspruch verstanden als praktisch revolutioniert werden. Also nachdem z.B. die irdische Familie als das Geheimnis der heiligen Familie entdeckt ist, muß nun erstere selbst theoretisch und praktisch vernichtet werden.

Ο Φούερμπαχ ξεκινά από το δεδομένο της θρησκευτικής αλλοτρίωσης³, του αναδιπλασιασμού του κόσμου σε έναν θρησκευτικό και έναν εγκόσμιο. Η εργασία του προσδιορίζεται ως αναγωγή του θρησκευτικού κόσμου στην εγκόσμια βάση του. Αλλά το ότι αυτή η εγκόσμια βάση ορθώνεται πάνω από τον εαυτό της και εγκαθιδρύει ένα αυθυπόστατο βασίλειο στα σύννεφα, μπορεί να εξηγηθεί μόνο με τις αυτοαντιθέσεις και αυτοαντιφάσεις της. Άρα, πρέπει να επαναστατικοποιηθεί εν εαυτή· τόσο μέσω της κατανόησης της αντιφατικότητας της όσο και στην πράξη. Έτσι, λ.χ. από την στιγμή που αποκαλύφθηκε πως η αγία οικογένεια έχει το μυστικό της στην γήινη οικογένεια, η πρώτη αυτή πρέπει να εκμηδενιστεί στη θεωρία και στην πράξη.

Feuerbach, mit dem *abstrakten Denken* nicht zufrieden, will die Anschauung; aber er faßt die Sinnlichkeit nicht als *praktische* menschlich-sinnliche Tätigkeit.

Ο Φούερμπαχ δεν ικανοποιείται με την αφηρημένη νόηση, θέλει την *Εποπτεία*: μα δεν συλλαμβάνει τον αισθητό κόσμο σαν πρακτική, ανθρώπινη-αισθητηριακή δραστηριότητα.

Feuerbach löst das religiöse Wesen in das *menschliche* Wesen auf. Aber das menschliche Wesen ist kein dem einzelnen Individuum inwohnendes Abstraktum. In seiner Wirklichkeit ist es das ensemble der gesellschaftlichen Verhältnisse. Feuerbach, der auf die Kritik dieses wirklichen Wesens nicht eingeht, ist daher gezwungen: 1] von dem geschichtlichen Verlauf zu abstrahieren und das religiöse Gemüt für sich zu fixieren, und ein abstrakt – isoliert– menschliches Individuum vorauszusetzen. 2] Das Wesen kann daher nur als “Gattung”, als innere, stumme, die vielen Individuen *natürlich* verbindende Allgemeinheit gefaßt werden.

Ο Φούερμπαχ ανάγει την θρησκευτική ουσία στην ανθρώπινη ουσία. Όμως η ανθρώπινη ουσία δεν είναι μια αφαίρεση εγκατεστημένη στο επιμέρους άτομο. Η πραγματικότητά της είναι το ενιαίο σύνολο των κοινωνικών σχέσεων.

Ως εκ τούτου, ο Φούερμπαχ, του οποίου η κριτική δεν υπεισέρχεται σ' αυτή την πραγματική ουσία, εξαναγκάζεται:

1. Να αφαιρέσει από την ιστορική πορεία και να ορίσει τη θρησκευτική νοοτροπία δι' εαυτή, και να προϋποθέσει ένα αφηρημένο –απομονωμένο– ανθρώπινο άτομο.

2. Να μη συλλάβει –συνεπώς– την ουσία παρά μόνο σαν «Γένος»⁶, σαν μια εσωτερική, βουβή καθολικότητα, η οποία συνδέει με τον τρόπο της φύσης τα επιμέρους άτομα.

Feuerbach sieht daher nicht, daß das "religiöse Gemut" selbst ein gesellschaftliches Produkt ist und daß das abstrakte Individuum, das er analysiert, einer bestimmten Gesellschaftsform angehört.

Κατά συνέπεια, ο Φούερμπαχ δεν βλέπει πως η «θρησκευτική νοοτροπία» είναι η ίδια ένα κοινωνικό προϊόν, και πως το αφηρημένο άτομο⁷, του οποίου την ανάλυση επιχειρεί, ανήκει σε μια καθορισμένη κοινωνική μορφή.

Alles gesellschaftliche Leben ist wesentlich *praktisch*.
Alle Mysterien, welche die Theorie zum Mystizism[us]
veranlassen, finden ihre rationelle Lösung in der men-
schlichen Praxis und in dem Begreifen dieser Praxis.

Κάθε κοινωνική ζωή είναι ουσιαστικά *πρακτική*. Κάθε μυστήριο που οδηγεί τη θεωρία στο Μυστικισμό, βρίσκει την λογική αναγωγή του στην ανθρώπινη πράξη και στην κατανόηση αυτής της πράξης.

Das Höchste, wozu der anschauende Materialismus kommt, d.h. der Materialismus, der die Sinnlichkeit nicht als praktische Tätigkeit begreift, ist die Anschauung der einzelnen Individuen und der bürgerlichen Gesellschaft.

Το υψηλότερο σημείο στο οποίο φθάνει ο εποπτικός υλισμός, δηλαδή ο υλισμός που δεν κατανοεί τον αισθητό κόσμο ως πρακτική δραστηριότητα, είναι η επόπτευση των επιμέρους ατόμων και της αστικής κοινωνίας⁸.

Der Standpunkt des alten Materialismus ist die bürgerliche Gesellschaft, der Standpunkt des neuen die menschliche Gesellschaft oder die gesellschaftliche Menschheit.

Η σκοπιά του παλαιού υλισμού είναι η αστική κοινωνία – η σκοπιά του νέου είναι η ανθρώπινη κοινωνία ή η κοινωνική ανθρωπότητα.

KAPΛ ΜΑΡΞ

II

Die Philosophen haben die Welt nur verschieden *interpretiert*, es kömmt drauf an, sie zu *verändern*.

Ι Ι

Οι φιλόσοφοι έχουν επιχειρήσει, με διάφορους τρόπους, μόνο την ερμηνεία του κόσμου – η πραγματική πρόκληση είναι η μεταβολή του.